

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

כ"ד בתמוז התש"ע
6 ביולי 2010

חוזר גופים מוסדיים
2010-53
סיווג: כללי > טיוטה <

התאמת מסלול החיסכון הפנסיוני למאפייני העמית - טיוטה שנייה

בתוקף סמכותי לפי סעיף 2(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, לפי סעיפים 11(ב)(10), 35 ו-39(ב)(1) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן - **חוק קופות הגמל**), לפי תקנה 7(ג) לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008, לפי תקנה 41(ג) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 ולפי תקנה 8(א)(20) לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007, ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, אני מורה כדלקמן:

1. כללי

כיום מרבית הכספים במוצרי החיסכון הפנסיוני מנוהלים על ידי הגופים המוסדיים במסלולים "כלליים" ללא התחשבות במאפייניו של כל חוסך וחוסך, לרבות בגילו. מצב דברים זה מביא לכך שחלק ניכר מהעמיתים חשופים לסיכונים השקעה במוצר החיסכון הפנסיוני שבו הם חוסכים, אשר אינם עולים בקנה אחד עם רמת הסיכון המתאימה להם על פי מאפייניהם.

מטרת חוזר זה היא לקבוע את אופן הצטרפות עמיתים למוצרי החיסכון השונים בהתבסס על המאפיינים הייחודיים להם, ואת האופן שבו גופים מוסדיים צריכים לנהוג על מנת להתאים את מאפייני החיסכון לצרכי העמיתים, הן הקיימים והן החדשים, במהלך תקופת החיסכון.

2. הגדרות

"**היום הקובע**" - יום תחילתן של תקנות ברירת מחדל;

"**מסלול למקבלי קצבאות**" - כמשמעותם בתקנה 2(ב) או (ג) לתקנות ברירת מחדל, לפי העניין;

"**מסלול ברירת מחדל**" - כמשמעותו בתקנה 2(א) לתקנות ברירת מחדל;

"**מסלול מתמחה**" - מסלול השקעה שעל פי מדיניות ההשקעות שלו, כפי שנקבע בתקנון או בפוליסה, קיימת התחייבות לחשיפה בשיעור שלא יפחת מ-50% משווי נכסי המסלול באפיק

השקעה מסוים, או מסלול אחר שאישר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר כמסלול מתמחה ;

"עמית חדש" - עמית המצטרף לקופת גמל, ובכלל זה עמית שהעביר כספים מקופת גמל אחת לקופת גמל אחרת בהתאם לתקנות ההעברה ;

"עמית מועבר" - חוסך בקופת גמל, למעט עמית החוסך במסלול מתמחה, עמית החוסך במסלול ברירת מחדל אחר לפי בחירתו או עמית חדש ;

"קופת גמל" - כהגדרתה בתקנות ברירת מחדל ;

"תקנות ברירת מחדל" - תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(הקמת מסלולי ברירת מחדל), התש"ע-2010 ;

"תקנות ההעברה" - תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008 ;

3. קביעת מודל לסיווג העמיתים ואופן עדכונו

א. דירקטוריון הגוף המוסדי יקבע עד יום 31 בדצמבר 2010 מודל לסיווג העמיתים בקופות הגמל שבניהולו שטרם מלאו להם 55 שנים, בהתאם למאפיינים רלוונטיים שיקבע, ובכלל זה גילו של העמית, שלפיו ישוּך העמית לאחד ממסלולי ברירת המחדל בקופה (להלן – **מודל סיווג עמיתים**).

ב. פירוט המודל והמאפיינים הרלוונטיים שנקבעו, וכן פירוט מסלולי ברירת המחדל שנקבעו לפי המודל, מסלולי ברירת מחדל מגיל 55 ומעלה ומסלול למקבלי קצבה -

- 1) יפורסמו באתר האינטרנט של הגוף המוסדי בתוך חודש מיום קביעת המודל ;
- 2) יצורפו לדיווח לעמיתים, הרבעוני או השנתי, הקרוב לקביעת המודל, לפי המוקדם מביניהם ;
- 3) יצורפו לטופסי ההצטרפות לקופת הגמל שבניהול הגוף המוסדי לא יאוחר מחודש ממועד קביעת המודל לסיווג העמיתים בדירקטוריון הגוף המוסדי ;
- 4) הגוף המוסדי ידווח לממונה על המודל לא יאוחר משבועיים ממועד אישורו בדירקטוריון כאמור.

ג. דירקטוריון הגוף המוסדי ידון אחת לשנתיים לפחות במודל, ובמידה שמסקנת הדיון תהיה כי יש צורך בשינוי המודל, יאשר הדירקטוריון את עדכון המודל בהתאם.

ד. עדכון המודל, ככל שיידרש כאמור –

- 1) יפורסם תוך שבועיים באתר האינטרנט של הגוף המוסדי ;
- 2) יצורף לדיווח לעמיתים, הרבעוני או השנתי, הקרוב לעדכון המודל, לפי המוקדם מביניהם ;
- 3) הגוף המוסדי יעדכן תוך שבועיים מיום אישור הדירקטוריון כאמור, את המודל המצורף לטופסי ההצטרפות לקופות הגמל שבניהול הגוף המוסדי ;
- 4) ידווח הגוף המוסדי לממונה על עדכון המודל לא יאוחר משבועיים ממועד אישורו בדירקטוריון כאמור.

ה. הקמת מסלולי ברירת המחדל כאמור בסעיף זה תעוגן בתקנון קופת הגמל או בפוליסה, לפי העניין, ובו ייקבע גם כי, עמית המשוך למסלול ברירת מחדל שאינו מתאים עוד למאפייניו לפי המודל, יועבר למסלול ברירת המחדל המתאים למאפייניו, וזאת מבלי לגרוע מזכותו של עמית שטרם החל לקבל קצבה מהקופה להודיע על רצונו להישאר באותו מסלול או לעבור לכל מסלול השקעה אחר בקופה.

4. צירוף עמיתים חדשים לקופת גמל

א. החל מהיום הקובע, יצרף גוף מוסדי עמית חדש שטרם מלאו לו 55 שנים למסלול ברירת המחדל המתאים למאפייניו של אותו עמית לפי המודל. לגבי עמית שמלאו לו 55 שנים ושטרם מלאו לו 60 שנים – למסלול ברירת המחדל לעמיתים בני 55 עד 60 (להלן - **מסלול 55 עד 60**) ולגבי עמית שמלאו לו 60 שנים ואינו מקבל קצבה – למסלול ברירת המחדל לעמיתים בני 60 ומעלה (להלן - **מסלול 60 ומעלה**), אלא אם כן ביקש העמית להצטרף למסלול מתמחה או למסלול ברירת מחדל אחר.

ב. הצטרף עמית שטרם מלאו לו 55 שנים, לאחר היום הקובע, למסלול שאינו מסלול ברירת המחדל המתאים לו בהתאם למאפייניו לפי המודל, ולגבי עמית שמלאו לו 55 שנים ושטרם מלאו לו 60 שנים – למסלול שאינו מסלול 55 עד 60 ולגבי עמית שמלאו לו 60 שנים ואינו מקבל קצבה – למסלול שאינו מסלול 60 ומעלה, יודיע לו הגוף המוסדי בכתב, בתוך 30 ימים ממועד הצטרפותו, על קיומו של מסלול ברירת מחדל המתאים למאפייניו, תוך ציון המאפיינים הרלוונטיים, ועל אפשרותו לעבור למסלול זה.

5. סיווג העמיתים הקיימים אצל הגוף המוסדי, למסלול ברירת המחדל ולמסלול מקבלי קצבה ויידוע העמיתים על כך

א. גוף מוסדי יבחן איזה מסלול ברירת מחדל מתאים לכל עמית מועבר לכל המאוחר תשעה חודשים לפני המועד הקבוע בסעיפים קטנים (ב)1 עד (4), לפי העניין.

ב. גוף מוסדי יעביר את כל העמיתים המועברים –

- 1) לגבי מקבלי קצבאות - למסלול למקבלי קצבאות, לא יאוחר מיום 1 בינואר 2012.
- 2) שהם בני 60 שנים ומעלה ושלא החלו לקבל קצבה, למסלול 60 ומעלה, לא יאוחר מיום 1 בינואר 2014.
- 3) שהם בני 55 שנים ומעלה שטרם מלאו להם 60 שנים, למסלול 55 עד 60, לא יאוחר מיום 1 בינואר 2015.
- 4) שטרם מלאו להם 55 שנים, למסלול ברירת המחדל המתאים למאפייניהם בהתאם למודל סיווג העמיתים שקבע, לא יאוחר מיום 1 בינואר 2016.

ג. הגוף המוסדי יודיע לכל עמית מועבר, לכל המאוחר שישה חודשים לפני המועד שקבע הגוף המוסדי בהתאם לסעיף קטן (ב), לפי העניין, על כוונתו של הגוף המוסדי להעבירו, במועד שקבע כאמור, למסלול ברירת המחדל המתאים לו או למסלול למקבלי קצבה, תוך ציון המאפיינים שלפיהם הוא משויך למסלול האמור. הגוף המוסדי יודיע לכל עמית כאמור, למעט לעמית שמקבל קצבה, כי באפשרותו להגיש בקשה בכתב להעבירו למסלול

השקעה שאינו מסלול ברירת המחדל, וזאת עד 30 ימים לפני המועד שקבע הגוף המוסדי בהתאם לסעיפים קטנים (ב)2 עד (ב)4. לא הודיע העמית על רצונו כאמור, יעבירו הגוף המוסדי במועד שקבע למסלול ברירת המחדל המתאים למאפייניו.

ד. הגיע עמית קיים לגיל שלגביו קיים מסלול כאמור בסעיף קטן (א) או החל לקבל קצבה לאחר המועדים שנקבעו להעברה למסלול כאמור בסעיף קטן (ב) יעבירו הגוף המוסדי למסלול ברירת המחדל המתאים לו או למסלול מקבלי קצבה בתחילת הרבעון לאחר הרבעון שבו הגיע לגיל האמור או החל לקבל קצבה, לפי העניין, ויחול האמור בסעיף קטן (ג).

ה. גוף מוסדי יודיע לעמית שסווג במסלול ברירת מחדל המתאים לגילו על העברת העמיתים המועברים כאמור בתקנה זו לאותו מסלול, וזאת לא יאוחר משלושה חודשים לפני מועד העברת העמיתים המועברים. במסגרת ההודעה יציין הגוף המוסדי את ההשלכות של ההעברה על עמית כאמור, לרבות השפעת התאמת תמהיל ההשקעות לגביו.

ו. העברת נכסים בשווי זכויות העמיתים המועברים תיעשה לפי חלקם היחסי של העמיתים המועברים בכל נכס ונכס. ניתן יהיה להעביר נכסים, או זכויות בהם, שלא במזומן, באישור ועדת ההשקעות. החלטת ועדת ההשקעות תתקבל רק לאחר אישורה על ידי רוב חברי ועדת ההשקעות וכל הדירקטורים החיצוניים בוועדה. על אף האמור, רשאי גוף מוסדי להעביר נכסים שלא לפי חלקם היחסי של העמיתים המועברים כאמור, אם אישר זאת הממונה מראש, ובלבד שיועברו נכסים בשווי זכויות העמיתים המועברים.

6. העברת זכויות העמיתים והתאמת תמהילי ההשקעות במסלולי ברירת המחדל ובמסלול מקבלי קצבה

א. ועדת ההשקעות תקבע את מדיניות ההשקעות לכל מסלול ברירת מחדל ולמסלולים למקבלי קצבאות בהתאם למודל, במסגרת מדיניות ההשקעות הכוללת שיקבע הדירקטוריון בעניין זה, בהתאם למאפייני העמיתים באותו מסלול.

ב. ועדת ההשקעות תקבע מתווה להתאמת תמהיל ההשקעות, בכל אחד ממסלולי ברירת המחדל ובמסלול מקבלי קצבה, לתמהיל הנדרש לפי מדיניות ההשקעות שנקבעה לגבי אותו מסלול, שיושם, לגבי ההשקעות הקיימות באותם מסלולים, בהתאם ללוחות זמנים מרביים אלה:

1) לגבי מסלולים למקבלי קצבאות – בתוך שנה מהמועד שקבע הגוף המוסדי בהתאם לסעיף קטן 5(ב)1 לחוזר זה;

2) לגבי מסלולי ברירת המחדל – בתוך שנתיים מהמועד שקבע הגוף המוסדי בהתאם לסעיפים קטנים 5(ב)2 עד (4) לחוזר זה.

ג. על אף האמור בסעיף קטן (ב), רשאי הממונה להאריך את המועדים הקבועים באותו סעיף קטן לגוף מוסדי שביקש זאת, אם שוכנע כי הארכת המועדים נחוצה כדי למנוע פגיעה בעמיתים באותו מסלול, והכול בתנאים, באופן ובלוחות הזמנים שעליהם יורה.

7. התאמה מתמשכת של מסלול ברירת המחדל המתאים לעמית

א. ככל שמודל סיווג עמיתים מבוסס על -

- 1) גילו של העמית – על גוף מוסדי לבדוק בכל עת כי מסלול ברירת המחדל מתאים לגיל העמית.
 - 2) מאפיינים נוספים על גילו של העמית – גוף מוסדי יבדוק אחת לשנתיים ממועד סיווגו של העמית לראשונה בקופה, אם מסלול ברירת המחדל מתאים למאפייניו.
- ב. מצא גוף מוסדי כי עמית שסווג בהתאם למודל סיווג עמיתים אינו נמצא במסלול ברירת המחדל המתאים למאפייניו, יודיע לעמית בתוך 30 ימים על כוונתו להעבירו למסלול ברירת המחדל המתאים לו בתחילת הרבעון שלאחר תום 30 ימים ממועד משלוח ההודעה, תוך ציון הסיבה שבשלה אין המסלול מתאים למאפייניו, אלא אם כן העמית יודיע לו בכתב כי ברצונו להישאר באותו מסלול. לא הודיע העמית לגוף המוסדי עד 30 יום לפני תחילת הרבעון האמור, על רצונו להישאר באותו מסלול, יעבירו הגוף המוסדי למסלול ברירת המחדל המתאים למאפייניו לפי המודל.
- ג. גוף מוסדי יודיע לעמית החוסך במסלול שאינו מסלול ברירת מחדל המתאים למאפייניו לפי המודל, לא יאוחר מ-60 ימים לפני המועד שבו העמית יגיע לגיל 55 או יגיע לגיל 60, לפי העניין, בדבר קיומו של מסלול לגיל 55 עד 60 או מסלול לגיל 60 ומעלה.
 - ד. הוראות סעיף קטן (ב) לא יחולו לגבי עמיתים בני 55 שנים ומעלה ויחולו אם המודל מתבסס רק על גילו של העמית. במקרים אלה יתאים הגוף המוסדי את מסלול ברירת המחדל למאפייני העמית בהתאם למודל, ולגבי עמית בן 55 שנים ומעלה בהתאם לגילו, בתחילת הרבעון שלאחר המועד בו נדרשה ההתאמה, ויודיע על כך לעמית לא יאוחר מחודש ימים לפני המועד בו נדרשה ההתאמה, תוך ציון הסיבה שבשלה תבוצע ההעברה ועל אפשרותו לעבור למסלול השקעה אחר בקופה.
 - ה. הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) לא יחולו לגבי עמיתים אשר בחרו שלא להיות במסלול ברירת המחדל המתאים להם על פי המודל ולא יחולו לגבי מקבלי קצבאות.
- ו. גוף מוסדי ידווח לכל עמית בדיווח השנתי לעמית מהו מסלול ברירת המחדל המתאים למאפייניו בהתאם למודל, ולגבי עמית בן 55 שנים ומעלה בהתאם לגילו, לפי הבדיקה האחרונה שערך, ומהו המסלול שבו הוא חוסך בפועל.

8. תחולה

הוראות חוזר זה יחולו לגבי כל קופת גמל.

9. תחילה

תחילתו של חוזר זה ביום פרסומו.

עודד שריג

הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון